

PROFIL ABSOLVENTA ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU OPERÁTOR KNIHÁRSKYCH TECHNOLOGIÍ V ŠTUDIJNOM ODBORE 34XX K operátor knižárskych technológií

Názov a adresa školy	Stredná odborná škola polygrafická Račianska 190, 835 26 Bratislava
Názov školského vzdelávacieho programu	OPERÁTOR KNIHÁRSKYCH TECHNOLOGIÍ
Kód a názov ŠVP	34 POLYGRAFIA A MÉDIÁ
Kód a názov študijného odboru	34XX K operátor knižárskych technológií
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie – ISCED 3A
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná

5.1 Charakteristika absolventa

Absolvent školského vzdelávacieho programu OPERÁTOR KNIHÁRSKYCH TECHNOLOGIÍ študijný odbor 34XX K operátor knižárskych technológií je kvalifikovaný odborník, schopný vykonávať a riadiť technologické operácie v oblasti dokončovacieho spracovania tlačovín, a to predovšetkým strojového spracovania knižných a časopiseckých väzieb. Vie používať technologickú dokumentáciu, vyberať vhodné materiály a technológie, používať stroje a zariadenia pri dodržaní požiadaviek OBP a PO s dôrazom na ochranu životného prostredia. Zároveň je to sebavedomý, zodpovedný občan, schopný zapojiť sa aktívne do života spoločnosti.

Má všeobecné poznatky o prírode, technike, histórii a človeku. Pozná základné zákonitosti fungovania spoločnosti a vplyv ekonomických, politických, sociálnych a kultúrnych aspektov na jej kvantitatívne a kvalitatívne zmeny. Má historické vedomie, vie vysvetliť základné prírodné javy okolo nás. Vie komunikovať slovom a písmom, riešiť problémy samostatne, ale i v spolupráci s inými ľuďmi. Vie formulovať svoje názory, presadzovať svoje potreby a zároveň chápe potreby druhých a vie im pomôcť. Má vlastnú predstavu o svojom životnom smerovaní a vie vytvárať podmienky na jeho realizáciu.

Absolvent získa schopnosť komunikovať minimálne v jednom cudzom jazyku, riešiť problémové úlohy a pracovať v skupine. Aktívne sa môže zapájať do spoločnosti a svoje vedomosti a zručnosti priebežne aktualizovať. Bude schopný prijímať zodpovednosť za vlastnú prácu a za prácu ostatných. Po absolvovaní vzdelávacieho programu získa zručnosti pri práci s osobným počítačom a internetom. Naučí sa efektívne využívať informačné a komunikačné technológie na svoj osobný rast a výkonnosť v práci.

Po skončení štúdia získava absolvent výučný list, dodatok k vysvedčeniu o maturitnej skúške a vysvedčenie o maturitnej skúške. Môže pokračovať v štúdiu pre absolventov štvorročných študijných odborov v rámci denného alebo diaľkového štúdia. Svoju kvalifikáciu môže zvyšovať aj rôznymi vzdelávacími cestami, prípadne môže získať aj inú kvalifikáciu, ako je kvalifikácia v danom študijnom odbore.

5.2 Kompetencie absolventa

Kompetenčný profil absolventa sme vytvorili na základe kompetencií uvedených v ŠVP a analýzy povolania v priamej spolupráci so zamestnávateľmi. Takto má absolvent študijného odboru garantované získanie aktuálnych vedomostí, zručností a kompetencií v závislosti od potrieb praxe.

Absolvent študijného odboru 34XX K operátor knižárskych technológií po absolvovaní vzdelávacieho programu disponuje týmito kompetenciami:

5.2.1 Kľúčové kompetencie:

Vzdelávanie v ŠVP v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania na danom stupni vzdelania smeruje k tomu, aby si žiaci vytvorili zodpovedajúce schopnosti a študijné predpoklady. Kľúčové kompetencie chápeme ako kombináciu vedomostí, zručností, postojov, hodnotovej orientácie a ďalších charakteristík osobnosti, ktoré každý človek potrebuje na svoje osobné uspokojenie a rozvoj, aktívne občianstvo, spoločenské a sociálne začlenenie, k tomu, aby mohol primerane konať v rôznych pracovných a životných situáciách počas celého svojho života. Kľúčové kompetencie ako výkonové štandardy sa v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom výchovných a vzdelávacích

stratégií rozvíjajú, osvojujú a hodnotia buď na úrovni školy, odboru vzdelávania alebo vyučovacieho predmetu.

V súlade so Spoločným európskym rámcom kľúčových kompetencií pre celoživotné ŠVP vymedzil nasledovné kľúčové kompetencie:

a) *Spôsobilosti konať samostatne v spoločenskom a pracovnom živote*

Sú to spôsobilosti, ktoré sú základom pre ďalšie získavanie vedomostí, zručností, postojov a hodnotovej orientácie. Patria sem schopnosti nevyhnutné pre cieľavedomé a zodpovedné riadenie a organizovanie svojho osobného, spoločenského a pracovného života. Jednotlivci si potrebujú vytvárať svoju osobnú identitu vo vzťahu k životným podmienkam, povolaniu, práci a životnému prostrediu, spoločenským normám, sociálnym a ekonomickým inštitúciám, robiť správne rozhodnutia, voľby, opatrenia a postupy. Tieto kompetencie sú veľmi úzko späté s osvojovaním si kultúry myslenia a poznávania.

Absolvent má:

- logicky a reálne zdôvodňovať svoje názory, konania a rozhodnutia,
- porovnať formálne a neformálne pravidlá, zákonitosti, predpisy, sociálne normy, morálne zásady, vlastné a celospoločenské očakávania v systéme, v ktorom existuje,
- identifikovať priame a nepriame dôsledky svojej činnosti,
- vybrať si správne rozhodnutie a cieľ z rôznych možností,
- vysvetliť svoje životné plány, záujmy a predsavzatia,
- popísať svoje ľudské práva, popísať svoje povinnosti, záujmy, obmedzenia a potreby,
- definovať svoje ciele a prognózy,
- určiť zdroje osobného a spoločenského života a ich očakávaný vývoj,
- zdôvodňovať svoje argumenty, riešenia, potreby, práva, povinnosti a konanie.

b) *Spôsobilosť interaktívne používať vedomosti, informačné a komunikačné technológie, komunikovať v štátnom, materinskom a cudzom jazyku*

Sú to schopnosti, ktoré žiak získava za účelom aktívneho zapojenia sa do spoločnosti založenej na vedomostiach s jasným zmyslom pre vlastnú identitu a smer života, sebazdokonaľovanie a zvyšovanie výkonnosti, racionálneho a samostatného vzdelávania a učenia sa počas celého života, aktualizovania a udržiavania potrebnej základnej úrovne jazykových schopností, informačných a komunikačných zručností. Od žiaka sa vyžaduje efektívne využívať písaný a hovorený štátny, materinský a cudzí jazyk, disponovať s čitateľskou a matematickou gramotnosťou, prehodnocovať základné zručnosti a sebatvoriť.

Absolvent má:

- správne sa vyjadrovať v štátnom a materinskom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- spoľahlivo sa vyjadrovať v cudzom jazyku v písomnej a hovorenej forme,
- riešiť matematické príklady a rôzne situácie,
- identifikovať, vyhľadávať, triediť a spracovať rôzne informácie a informačné zdroje,
- posudzovať vierohodnosť rôznych informačných zdrojov,
- kriticky hodnotiť získané informácie,
- formulovať, pozorovať, triediť a merať hypotézy,
- overovať a interpretovať získané údaje,
- pracovať s elektronickou poštou,
- pracovať s rôznymi pokročilejšími informačnými a komunikačnými technológiami.

c) *Schopnosť pracovať v rôznorodých skupinách*

Tieto schopnosti sa využívajú pri riadení medziľudských vzťahov, formovaní nových typov spolupráce. Sú to schopnosti, ktoré sa objavujú v náročnejších podmienkach, aj pri riešení problémov ľudí, ktorí sa nevedia zaradiť do spoločenského života. Žiaci musia byť schopní učiť sa, nažívať a pracovať nielen ako jednotlivci, ale v sociálne vyváženej skupine. Sú to teda schopnosti, ktoré na základe získaných vedomostí, sociálnych zručností, interkulturálnych kompetencií, postojov a hodnotovej orientácii umožňujú stanoviť jednoduché algoritmy na vyriešenie problémových úloh, javov a situácií a získané poznatky využívať v osobnom živote a povolaní.

Absolvent má:

- prejavovať empatiu a sebareflexiu,
- vyjadriť svoje pocity a korigovať negatívu,
- pozitívne motivovať seba a druhých,
- ovplyvňovať ľudí (prehováranie, presvedčovanie),

- stanoviť priority cieľov,
- predkladať primerané návrhy na rozdelenie jednotlivých kompetencií a úloh pre ostatných členov tímu a posudzovať spoločne s učiteľom a s ostatnými, či sú schopní určené kompetencie zvládnuť,
- prezentovať svoje myšlienky, návrhy a postoje,
- konštruktívne diskutovať, aktívne predkladať progresívne návrhy a pozorne počúvať druhých,
- budovať a organizovať vyrovnanú a udržateľnú spoluprácu,
- uzatvárať jasné dohody,
- rozhodnúť o výbere správneho názoru z rôznych možností,
- analyzovať hranice problému,
- identifikovať oblasť dohody a rozporu,
- určovať najzávažnejšie rysy problému, rôzne možnosti riešenia, ich klady a zápory v danom kontexte aj v dlhodobějších súvislostiach, kritériá pre voľbu konečného optimálneho riešenia,
- spolupracovať pri riešení problémov s inými ľuďmi,
- samostatne pracovať a riadiť práce v menšom kolektíve,
- určovať vážne nedostatky a kvality vo vlastnom učení, pracovných výkonoch a osobnostnom raste,
- predkladať spolupracovníkom vlastné návrhy na zlepšenie práce, bez zaujatosti posudzovať návrhy druhých,
- prispievať k vytváraniu ústretových medziľudských vzťahov, predchádzať osobným konfliktom, nepodliehať predsudkom a stereotypom v prístupe k druhým.

5.2.2 Všeobecné kompetencie

Absolvent má:

- zvoliť komunikatívnu stratégiu adekvátnu komunikačnému zámeru, podmienkam a normám komunikácie,
- ovládať základné – najčastejšie používané lexikálne a gramatické prostriedky, rozumieť gramatický menej frekventovaným lexikálnym a sémantickým javom a vedieť ich aj používať, samostatne tvoriť súvislé ústne a písomné prejavy,
- vyjadrovať vhodným spôsobom svoj úmysel, prezentovať sám seba, získavať a podávať ústne alebo písomne požadovanú alebo potrebnú informáciu všeobecného alebo odborného charakteru a zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor, pohotovo reagovať na nepredvídané situácie (otázka, rozhovor, anketa), uplatňovať verbálne a neverbálne prostriedky, spoločenskú a rečovú etiku a zdôvodňovať zvolené riešenie komunikačnej situácie,
- uvádzať správne bibliografické údaje a citáty, spracovať písomné informácie, najmä odborného charakteru,
- získať informácie z prečítaného a vypočutého textu (určiť hlavnú tému alebo myšlienku textu, rozlíšiť základné a vedľajšie informácie), dokázať text zaradiť do niektorého z funkčných štýlov, orientovať sa v jeho stavbe,
- pracovať s Príručkou pravopisu a inými jazykovými príručkami,
- chápať literárne dielo ako špecifickú výpoveď o skutočnosti a o vzťahu človeka k nej,
- vytvárať si predpoklady na estetické vnímanie skutočnosti,
- vytvoriť si pozitívny vzťah k literárnemu umeniu, založený na interpretácii ukážok z umeleckých diel, na osvojení podstatných literárnych faktov, pojmov a poznatkov,
- pristupovať k literatúre ako k zdroju estetických zážitkov, uplatňovať estetické a ekologické hľadiská pri pretváraní životného prostredia, podieľať sa na ochrane kultúrnych hodnôt,
- v jazykovej oblasti poznať a používať zvukové a grafické (pravopisné) prostriedky daného jazyka, slovnú zásobu vrátane vybranej frazeológie v rozsahu daných tematických okruhov, vybrané morfológické a syntaktické javy, základné spôsoby tvorby slov, vybrané javy z oblasti štylistiky,
- v pragmatickej oblasti primerane a s komunikatívnym zámerom používať osvojené jazykové prostriedky v súvislých výpovediach a v obsahových celkoch,
- vzhľadom na strategickú kompetenciu vedieť vhodne reagovať na partnerove podnety, odhadovať významy neznámych výrazov, používať kompenzačné vyjadrovanie, pracovať so slovníkmi a inými jazykovými príručkami a informačnými zdrojmi,
- v sociolingvistickej oblasti vedieť komunikovať v rôznych spoločenských úlohách, bežných komunikatívnych situáciách, používať verbálne a neverbálne výrazové prostriedky v súlade so sociokultúrnym úzusom danej jazykovej oblasti, preukázať všeobecné kompetencie a komunikatívne kompetencie prostredníctvom rečových schopností na základe osvojených

- jazykových prostriedkov v komunikatívnych situáciách v rámci tematických okruhov, preukázať úroveň receptívnych (vrátane interaktívnych) a produktívnych rečových schopností,
- chápať nutnosť svojho úspešného zapojenia sa do spoločenskej deľby práce a oceniť prospešnosť získavania nových spôsobilostí po celý čas života,
 - mať základné sociálne návyky potrebné v styku s ľuďmi a prakticky ich uplatňovať ako spoločensky uznávané normy,
 - uvedomovať si svoju národnú príslušnosť a svoje ľudské práva, byť ochotný rešpektovať práva iných ľudí,
 - chápať princípy fungovania demokratickej spoločnosti a postupy, ako sa občan môže aktívne zapojiť do politického rozhodovania a ovplyvňovať verejné záležitosti na rôznych úrovniach (štát – región – obec),
 - v praxi uplatňovať humanitné zásady vzťahov medzi ľuďmi a ekologické zásady vo vzťahu k životnému prostrediu,
 - vytvárať si vlastné filozofické a etické názory ako základ na sústavnejšiu a dokonalejšiu orientáciu pri posudzovaní a hodnotení javov ľudského a občianskeho života,
 - rozumieť matematickej terminológii a symbolike (množinovému jazyku a pojmom z matematickej logiky), správne ju interpretovať a používať pri citáciách z nariadení, zákonov, vyhlášok,
 - vyhľadávať, hodnotiť, triediť, používať matematické informácie v bežných profesných situáciách, používať pri tom výpočtovú techniku a prístupné informačné a komunikačné technológie,
 - osvojiť si vyskytujúce sa pojmy, vzťahy a súvislosti medzi nimi, osvojiť si postupy používané pri riešení úloh z praxe,
 - cieľavedome pozorovať prírodné javy, vlastnosti látok a procesy ich premeny,
 - rozvíjať finančnú a mediálnu gramotnosť,
 - rozlišovať fyzikálnu a chemickú realitu,
 - vedieť definovať osvojené prírodovedné poznatky a vzťahy medzi nimi, používať správnu terminológiu a symboliku, porozumieť prírodným zákonom,
 - aplikovať získané prírodovedné poznatky i mimo oblasti prírodných vied (napr. v odbornom vzdelávaní, praxi, každodennom živote),
 - poznať využitie bežných látok v priemysle, poľnohospodárstve a v každodennom živote a ich vplyv na zdravie človeka a životné prostredie,
 - chápať umenie ako špecifickú výpoveď umelca, chápať prínos umenia a umeleckého zážitku ako dôležitej súčasti života človeka, vedome vyhľadávať a zúčastňovať sa na kultúrnych a umeleckých podujatiach, vedieť vyjadriť verbálne svoj kultúrny zážitok, vlastný názor a obhájiť ho,
 - vytvoriť si pozitívny vzťah ku kultúrnym hodnotám, prírode a životnému prostrediu a aktívne sa podieľať na ich ochrane,
 - uvedomovať si význam telesného a pohybového zdokonaľovania, vnímať krásu pohybu, prostredia a ľudských vzťahov,
 - prejavovať aktívny postoj k vlastnému všestrannému telesnému rozvoju predovšetkým snahou o dosiahnutie optimálnej úrovne telesnej zdatnosti a vlastnú pohybovú aktivitu spojiť s vedomím potreby sústavného zvyšovania telesnej zdatnosti a upevňovania zdravia,
 - ovládať a dodržiavať zásady pomoci, zabrániť úrazu a poskytnúť prvú pomoc pri úraze, uplatňovať pri športe a pobyte v prírode poznatky z ochrany a tvorby životného prostredia.

5.2.3 Odborné kompetencie

a) Požadované vedomosti

Absolvent má:

- aktívne používať základy technológií spracovania textu a obrazu,
- ovládať typografické pravidlá,
- ovládať prevádzkovú a technologickú dokumentáciu rukopisov a ostatných reprodukčných podkladov a podkladov pre fázu dokončovacieho spracovania tlačovín,
- používať postupy prípravy knižárskych materiálov pre polygrafickú výrobu tlačovín,
- ovládať spôsoby technickej a technologickej prípravy výroby,
- používané materiály a ich vlastnosti, princípy ich hodnotenia,
- používať postupy predprípravy dokončovacieho spracovania,
- ovládať prípravu papiera, kartónov a lepeniek,
- ovládať princípy a charakteristiky strojov a zariadení pre dokončovacie spracovanie,
- ovládať činnosti knižárskych strojov,

- poznať vlastnosti knižných väzieb a jednotlivých druhov dokončovacieho spracovania,
- ovládať zásady optimalizácie výrobných postupov,
- ovládať základy aplikovanej výpočtovej techniky,
- ovládať základy podnikateľských činností, manažmentu, marketingu reklamy a propagácie,
- ovládať požiadavky a normy hygieny a estetiky prostredia a bezpečnosti práce,
- ovládať fungovanie trhovej ekonomiky,
- vedieť zabezpečiť ochranu zdravia pri práci,
- ovládať odbornú terminológiu typickú pre oblasť svojho povolania a využívať osvojené pojmy pri riešení praktických úloh,
- ovládať poznatky o materiáloch, o ich zložení, akosti, získavaní a spracovaní a ostatnej manipulácii s ohľadom na zdravie človeka,
- ovládať techniku, poznať strojové a technické vybavenie a zariadenie prevádzok,
- mať vedomosti o správnom životnom štýle človeka,
- vedieť zásady správnej výrobnéj praxe,
- poznať špecifickú problematiku vo svojom odbore, aplikovať vedomosti v priamom kontakte s klientmi,
- samostatne rozhodovať o pracovných problémoch.

b) *Požadované zručnosti*

Absolvent vie:

- čítať prevádzkovú a technologickú dokumentáciu,
- efektívne zvoliť a zhodnotiť zvolený výrobný postup,
- aktívne využívať pravidlá pre dokončovacie spracovanie,
- pracovať podľa technologických predpisov na knižárskych strojoch,
- ovládať technológiu dokončovacieho spracovania časopisov a brožúr,
- ovládať technológiu dokončovacieho spracovania
- pripraviť formy pre dokončovacie spracovanie, využívať meracie zariadenia a prístroje, nastaviť knižárske stroje,
- priebežne sledovať, kontrolovať, posudzovať a ovplyvňovať technologický proces a kvalitu dokončovacieho spracovania,
- pripraviť papier a kartón pred a po tlači,
- využívať výpočtovú techniku, najmä užívateľské programy pre grafiku spracovania náročných knižných väzieb,
- kvalitatívne zhodnotiť polygrafické medziprodukty a finálne výrobky,
- ovládať spôsob balenia a expedície polygrafických výrobkov,
- zostavovať podnikateľský plán, vykonávať ekonomické hodnotenie, ovládať manažment a marketing v oblasti polygrafickej výroby,
- dodržiavať predpisy a opatrenia o ochrane zdravia, bezpečnostné a protipožiarne predpisy,
- zabezpečovať ochranu zverených prostriedkov a majetku pred odcudzením, poškodením a zničením, zabraňovať škodám,
- poskytnúť pomoc pri úrazoch či náhlom ochorení a zabezpečiť ďalšie z toho plynúce opatrenia.

c) *Požadované osobnostné predpoklady, vlastnosti a schopnosti*

Absolvent sa vyznačuje:

- manuálnou zručnosťou v činnostiach konkrétneho odboru, adaptabilitou, kreativitou, disponibilitou, spoľahlivosťou, trpezlivosťou, dôslednosťou a presnosťou, schopnosťou spolupracovať, sebadisciplínou, mobilitou, schopnosťou pracovať v tíme, budovaním imidžu firmy, pozitívnym kontaktom so zákazníkom, samostatnou prácou, dodržovaním predpisov o ochrane spotrebiteľa, dodržiavaním firemnej kultúry, flexibilitou, profesionálnou hrdosťou, zodpovednosťou za zverený majetok, schopnosťou riešiť konfliktné situácie,
- požadovaným rozsahom zrkového poľa, priestorovým videním, rozlišovaním farieb a farebných odtieňov,
- estetickým cítením a predpokladmi pre samostatné činnosti dokončovacieho spracovania,
- vnímaním grafického a farebného usporiadania prvkov,
- kultivovanosťou vystupovania a vzhľadu, istotou, pohotovosťou svojho vystupovania, schopnosťou sociálneho kontaktu.